

GLAS GORENJSKE

UREJA UREDNIŠKI ODBOR / ODGOVORNI UREDNIK SLAVKO BEZNIK / UREDNIŠTVO IN UPRAVA: KRANJ, SAVSKI BREG 2; TELEFON 475; TEKOČI RAČUN PRI NB KRANJ-OKOLICA
ST. 834-T-147 / IZHAJA VSAKO SOBOTO / LETNA NAROČNINA 400 DIN, POLLETNA 200 DIN, CETRTLETNA 100 DIN, MESEČNA 35 DIN / POSAMEZNA STEVILKA STANE 8 DINARJEV

Pred jesenskimi volitvami

Načelna razprava okrajnega plenuma

Po vsej naši domovini so že v teku priprave za jesenske volitve v Zvezno ljudsko skupščino. V radovijskem okraju se prav resno pripravljajo na ta dogodek, ko bodo po štirih letih zopet volili poslance v Zvezni zbor in obenem v Zvezni zbor proizvajalcev. Po okraju so že bili sestanki članov Socialistične zveze, na katerih so obravnavali principe novega volilnega sistema, ki zahteva čim širšo izbiro kandidatov s sodelovanjem vseh volivcev. Okrajni plenum SZDL je z zastopniki vseh množičnih organizacij razpravljal o kandidatih. Vendar je plenum ugotovil, da ta razprava o kandidatih ni navdila za izbiro kandidatov — poslancev, niti niso omenjeni tovariši predvideni za poslance, ali morda že celo od zgoraj postavljeni kandidati, temveč je bila razprava samo načelna. Kandidate za ljudske poslance bodo izbrali zbori volivcev. Ti zbori se bodo v radovijskem okraju pričeli naslednji teden, ljudje pa že sedaj o kandidatih mnogo razpravljajo in odkrito govorijo koga bi predlagali in koga ne. Volili bodo v Zvezni zbor enega poslance, v Zvezni zbor proizvajalcev v industrijski skupini enega poslance, v kmetijski skupini pa skupaj s primorskimi kraji in kranjskim OLO enega poslance.

V republiški zbor bodo izvolili 4 poslance, v zbor proizvajalcev pa tri v industrijski skupini, v kmetijski pa skupaj s Tolminom in Kranjem enega poslance. V okrajni zbor proizvajalcev bodo izvolili 40 odbornikov, v zbor proizvajalcev industrijske skupine 38, v kme-

tijski skupini pa 2 odbornika. Okrajne odbornike bodo volili v 24 volilnih enotah. Na 388 zaposlenih ljudi bodo izvolili enega odbornika. Industrija, trgovina in obrt, ki spadajo v industrijsko skupino zbora proizvajalcev ustvarjajo 12 milijard družbenega produkta 94 odstotkov, kmetijska skupina pa 6 odstotkov, zato je različica odbornikov v eni in drugi skupini zbora proizvajalcev tako velika. Okraj ima 47.426 volivcev, od teh je 31.718 volivcev, ki bodo na svojih zborih, ki jih bo okoli 50, izbrali nove kandidate za ljudske poslance.

Letošnji zagrebški velesejem

12. septembra je bil svečano odprt 7. povojni zagrebški mednarodni velesejem. Po svojem obsegu je ta za 40% večji od lanskega. Velesejem bo odprt do vključno 27. sept.

Domača podjetja, ki jih je 458, razstavljajo na 9060 m² v 485 oddelkih, inozemska (731 razstavljalcev) pa v 688 oddelkih na 17.158 m² prostora. Poleg tega razstavlja še 43 naših izvoznih podjetij, tako da je skupno 1232 razstavjalcev, ki razstavljajo v skupinah 3730 proizvodov.

Po letošnjem velesejmu se vidi, da je naša industrija dosegla takšno stopnjo, da že lahko uspešno tekmuje z industrijo drugih držav po kvaliteti in solidnosti svojih izdelkov. Naša država ima zato na letošnjem zagrebškem velese-

O nekaterih oblikah novega gospodarskega sistema

O osnutkih uredb razpravljajo širom po naši domovini - Nov sistem bo stopil v veljavo v začetku drugega leta

Centralna komisija za izdelavo gospodarskega sistema je izdala javnosti v razpravo 9 osnutkov uredb o gospodarskem sistemu FLRJ.

Te uredbe so: 1. Osnutek temeljne uredbe o skupnem proizvodnem gospodarskem organizaciji in njegovi razdelitvi. 2. Osnutek uredbe o upravljanju z osnovnimi sredstvi gospodarskih organizacij. 3. Osnutek uredbe o kratkoročnem kreditiranju. 4. Osnutek uredbe o dolgoročnem kreditiranju v gospodarstvu. 5. Osnutek uredbe o ustanavljanju gospodarskih podjetij in obratov. 6. Osnutek uredbe o združevanju gospodarskih organizacij. 7. Osnutek

uredbe o trgovinskih dejavnostih, trgovinskih obratih in podjetjih. 8. Osnutek uredbe o bankah. 9. Osnutek uredbe o prenehanju gospodarskih objektov in obratov.

O osnutkih uredb se danes že razpravljajo po vsej naši državi. Lelovni kolektivi, množične organizacije in razni strokovnjaki že dajejo svoje pripombe in mnenja k tem osnutkom. Ko bodo uredbe doblje veljavnost, kar je predvideno za začetek prihodnjega leta, bo naše gospodarstvo dobilo nove oblike, katerih zahteva naš družbeno-gospodarski razvoj. Ti osnutki vsebujejo v glavnem pregled vsega gospodarskega sistema, pripravljajo pa se še več uredb, ki bodo obdelali podrobnejši sistema in posamezne gospodarske panoge.

Danes bi na kratko spregovorili o določbah prvih dveh osnutkov.

Osnutek temeljne uredbe o skupnem proizvodnem gospodarskem organizaciji in njegovi razdelitvi

Gospodarske organizacije določajo skupni proizvod in ga delijo na podlagi družbenega plana, določijo te uredbe in drugih predpisov. Za zadrage se lahko določijo izjeme od načina delitve določenega po tej uredbi.

Iz denarne vrednosti realiziranega proizvoda mora vsaka gospodarska organizacija kriti vrednost sredstev porabljenih v proizvodnji, predpisane obveznosti za kritje splošnih družbenih potreb, minimalne zasluge za osnovnim prispevkom za socialno zavarovanje

in mora doseči najmanj tolikšen dobiček, da lahko iz tega izplača druge obveznosti, kot kritje splošnih potreb in anuitete za izposojene dolgoročne kredite.

Po osnutku uredbe je skupni proizvod gospodarske organizacije vrednost skupne realizacije blaga in uslug. Pod realizacijo blaga se šteje tudi vrednost dajatev in opravljanje uslug brez povračila.

Skupni proizvod trgovinskih in drugih organizacij, ki se predstavlja z doseženo razliko med prodajno in nabavno ceno, oziroma ceno za usluge ali provizijo.

Nato sledi v osnutku uredbe razdelitev skupnega proizvoda. Gospodarska organizacija nadomesti iz skupnega proizvoda najprej vrednost sredstev porabljenih v proizvodnji (to so materialni stroški in amortizacija) in izpolni določene obveznosti za kritje splošnih družbenih potreb, nato pa izloči sklad minimalnih plačil. Ostanek skupnega proizvoda se pa kot dobiček razdeli po določbah te uredbe.

Osnutek nadalje določa v prvem delu poglavja razdelitve skupnega proizvoda, kaj je treba šteti za materialne stroške in kako se obračuna amortizacija Amortizacija se ugotav-

lja po vrednosti osnovnih sredstev in njihovi življenjski dobi, vplačuje se v amortizacijski sklad gospodarske organizacije v enakih mesečnih zneskih in z njim načelno razpolaga gospodarska organizacija.

V drugem delu tega poglavja pa so določene obveznosti, ki jih ima osnovna organizacija za kritje splošnih družbenih potreb. Gospodarska organizacija mora izpolniti oziroma vplačati po odbitku vrednosti, porabljenih v proizvodnji, naslednje obveznosti: 1. obresti od vrednosti osnovnih sredstev; 2. obresti od kredita za obratna sredstva; 3. davek od rente; 4. zavarovalne premije in 5. prometni davek. Če gospodarska organizacija doseže dobiček, mora še poleg teh družbenih obveznosti plačati tudi davek od dobička.

Od vrednosti vseh osnovnih sredstev v naravni obliki plača gospodarska organizacija obresti osnovnih sredstev. Obrestna mera bo enaka za vse gospodarske organizacije. Za izkoriščanje kredita za obratna sredstva se bodo tudi plačevali obresti. Važno je določilo, da plačajo gospodarske organizacije, ki imajo ugodnejše naravne pogoje za dosego večjega dobička, kot druge go-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Znižali so cene svojim proizvodom

Jeseniški plavzarji, martinariji, valjavci in drugi kovinarji so 20. avgusta 1950. l. sami začeli upravljati veliki železarski kolektiv. Sadvodi tega samoupravljanja so se kaj kmalu pokazali v vsakem pogledu. Vsi skupaj kot celota so zavladali rokave in z mnogo večjo ljubeznijo prišli za delo. Povečali so delovno disciplino, nenehno so večali svoje strokovno znanje, iz dneva v dan in iz leta v leto so odstranjevali zastarele obrate in neekonomičen način dela. Kapitalna izgradnja je s povečanim tempom gradila nove moderne in mehanizirane obrate, planske naloge in obveze so bile vedno dosežene in presežene, prav tako tudi visoko postavljene norme.

Plavzarji so izvedli rekonstrukcijo plavčev, zgradili so nove moderne pražilne peči za rudo, postavili so nove cowerpeje za segrevanje zraka, vse to je znatno pocenilo in pospešilo tehnološki proces in dalo boljšo kvaliteto surovega železa. Plavzarji so iz slabše rude in z manjšimi količinami koksa dali veliko več ton kvalitetnega surovega železa.

Njim so s še večjim delovnim poletom sledili martinariji, ki so sami zgradili novo moderno Siemens-Martinovo peč, povečali obrate jeklarne, da je možno varno ekonomično obratovanje. Pripravili so vse potrebno za montažo nove velike 30 tonske električne peči, ki bo dajala zadostne količine najboljših kvalitetnih in specialnih jekel, ki jih nujno potrebuje naša težka in predelovalna industrija.

Zelo delavnji so tudi valjavci, ki se mučijo s svojimi zastarelimi obrati. Tudi oni morajo čim prej obnoviti in zboljšati delovne procese. Domači in inozemski trg zahteva od njih čim več kvalitetnih konstrukcijskih jekel, lamel in vseh mogočih pločevin, ki jih potrebuje naša brodogradnja in druge predelovalne industrije.

Na Javorniku bodo morali v valjarnah izdelovati na stotisoc in stotisoc ton kvalitetnih dinamov in trafa pločevine

prav tako tudi pločevine za izdelavo kotlov. Prvi rezultati, ki dajejo možnosti za povečanje storilnosti v valjarnah so že vidni. Na Javorniku v valjarni — 2400 — je že začela obratovati brezhibna velika nova popolnoma avtomatska IGINIS žarilna peč, poleg nje pa tudi adjustazna Sack škarpje. To so prvi koraki k obratnim izboljšavam v valjarni na Javorniku; nujno potrebno je tudi urediti vprašanje težke progje, ki nikakor ne more več nemoteno obratovati s tako izrabljenimi dviznimi mizami, pa tudi doma izdelani valji ne odgovarjajo več potrebam valjarne. Začela so se tudi nujno potrebna dela za dograditev nove valjarne za fino pločevino, ki bo urejena popolnoma na principih sodobne tehnike.

Vse to in še mnoge pridobitve v železarni dajejo možnosti, da se bodo cene železarskim proizvodom znatno znižale že v najbližji bodočnosti.

Na predlog številnih obratnih delavskih svetov, je centralni delavski svet Železarne Jesenice sprejel sklep, da se cene železarskih proizvodov znižajo že v zadnjem kvartalu tega leta za 3%. To je prav gotovo pozitiven sklep, ki ga morajo toplo in navdušeno pozdraviti vsi naši delovni ljudje. To je dragocena pridobitev naše socialistične izgradnje, ki že dobiva jasnejše in koristnejše oblike. Kakor je Železarna znižala cene svojim proizvodom, prav tako jih bodo morali znižati tudi vsi ostali predelovalni kolektivi, ki uporabljajo jeseniške izdelke. To bo dvignilo gospodarsko kupno moč našega dinarja, kar je velik prispevek k dvigu življenjske ravnini našega delovnega človeka.

Ker pa so na Jesenicah in na Javorniku podani najboljši pogoji za še bolj ekonomično obratovanje so kovinarji obljubili, da bodo z novim letom znatneje znižali cene svojim proizvodom. Istočasno pa pozivajo železarji tudi vse ostale delovne kolektive, da tudi oni znižajo cene svojim proizvodom.

Moravčani dobro gospodarijo

Zgradili so novo cesto in most - Napeljali elektriko ter obnovili šolsko in občinsko poslopje

Moravska dolina se na oko ne razlikuje dosti od drugih naših dolin, vendar ima posebnosti, ki jih ni mogoče prezreti. Ta sončna in prilepna pokrajina je v narodnoosvobodilni vojni dosti pretrpela. Bila je baklja upora, ki jo je hotel okupator v vsi okoliščini uničiti in je zato požgal vasi okrog Moravčev. Gorele so vasi Hrastnik, Globoči-

po osvoboditvi terjali mnogo materialnih žrtev in vztrajnosti od naših ljudi, ki so morali obnoviti svoje domačije in vasi in so danes mnoge še lepše, kot so bile nekoč.

Občinski ljudski odbor v Moravčah ima okoli tega še danes polno dela. Materialna sredstva (1.320.000 din), ki jih je letos doblj na razpolago od ljubljanskega okoliškega okr.,

širili v Gori pri Pečah so namesto podrtega lesenega mostu čez potok Drtiščico zgradili betonski most, popravili dva parišča in naredili novega. V Moravčah zdaj obnavljajo občinsko poslopje, ki so ga obenem tudi dvignili za nadstropje, kjer bodo stanovanja za uslužbence. Urejen je tudi Zdravstveni dom, v katerem bodo odprli zdaj tudi zobno

merila davek, s čimer bodo odpadle nevedčnosti, ki so bile doslej večkrat kamen spotike med kmetovalci.

Občinski ljudski odbor v Moravčah, ki marljivo delujejo na vseh toriščih, je iz skromnih razpoložljivih materialnih sredstev naredil doslej več, kot je bilo mogoče. Vsega pa seveda ne zmorejo sami, kajti preveč je še perečih vprašanj, ki čakajo rešitve. Tako čakajo Moravčevi na kulturni in telovadni dom, ki sta bila med vojno do tal porušena. Čeprav sta KUD »Tine Kos« in TVD »Partizan« zelo delavna, se vendar ne moreta povsem razvijati, ker nimata lastnih prostorov. Igralci KUD »Tine Kos« so pred kratkim uprizorili na prostem igro »Matileček se ženi«, člani Partizana pa so imeli telovadno akademijo. Moravčani so prizadevni, pridni in delavni in prav bi bilo, če bi jim pri tem okrajni ljudski odbor pomagal.

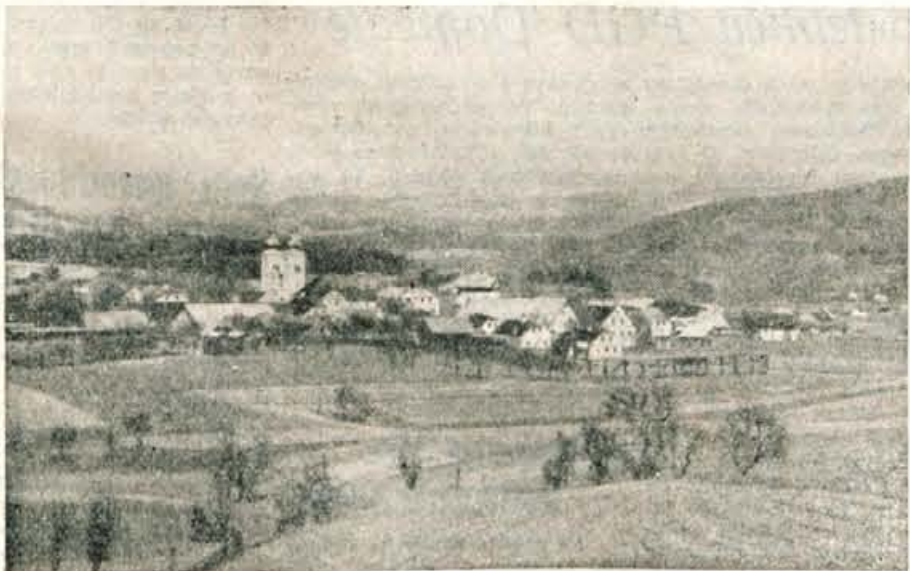
Žene za svoj kongres

Žene radovijskega okraja so na svoji konferenci izvolile tov. Tatjano Simčič, uslužbenko iz tovarne verig in plugov v Leščah, za svojo delegatko na prihodnjem kongresu AFZ Jugoslavije.

Ob tej priložnosti so žene govorile tudi o drugih problemih in težavah njihove organizacije, tako o vprašanju kulturnega in prosvetnega izživljanja žena, o otroških ustanovah itd. Grajale so tudi vodstvo gimnazije v Zirovnici, ki je nekaj dni pred začetkom pouka uknilo četrti razred gimnazije z izgovorom, da nima dovolj učnih moči in prostorov. To so vedeli tudi ob zaključku prejšnjega šolskega leta.

ambulanto. Samo instrumenti zanjo so obično stali nad 300 tisoč dinarjev.

Na občini delajo na ureditvi zemljiškega katastra, kar je precej zahtevno in težko delo. Rodovitnost zemlje v Moravški dolini je precej različna in najmanj 35% jo odpade na skaloviti gorski svet. Vsekakor pa bo tu revizija pravično od-

Star partizanski kraj, vas Moravčev

ca, Javorščica, Kutarija, Grmače, Trojica, Miklavž, od teh so bile mnoge do tal požgane, dočim so bile same Moravčevce leta 1944. močno bombardirane. Vse to nasilje pa ni upognilo moravske puntarje, ki so odšli v partizane. In v NOB izvajali svobodo in pregnali tučja s svoje zemlje. Tako opustošeni kraji okoli Moravčev so

še zdaleč ne morejo kriti najnujnejših potreb. In vendar, kaj vse so tam to leto naredili. Uvedli so ulično razsvetljavo v Moravčah, Pečah, Vrhpolju in Hraščah, speljali novo cesto skozi Zalog, znižali cestni klanec na Soteski in pred Česnjico, obnovili šolska poslopja v Moravčah, Trojici in Vrhpolju, šola v Pečah pa raz-

Odkod je naše sadje

Recepti

Ženski in dekliški kroj za hladne jesenske dneve

Jabolka in hruške, kakor jih že dolgo poznamo in uživamo, ni bilo vedno v naših krajih. Marsikatera vrsta našega sadja ima prav čudno zgodovino. Predzgodovinski človek sploh ni poznal sadnega drevesa. Človek je bil najprej lovec, potem nomad, nato poljedelec in šele za tem je začel gojiti sadna drevesa.

Zibelka in domovina sadjarstva je orient s svojim toplim podnebjem. Iz orienta so prenesli razne sadne vrste v Evropo.

Stari Grki so gojili jabolka, hruške, kutne, češnje in češplje. Marelico in breskvo so šele kasneje prinesli iz orienta. Grški zdravnik Hipokrates, ki je živel obrog 1400 pred n. št., je izumil umetnost cepjenja.

Ko so stari Rimljani prodrli v jutranjo deželo, so našli razvito sadjarstvo posebno v Siriji. Njegov vojskovodja Lukullus (64. l. p. n. št.) je dal prenesti v Italijo marelico, breskvo in češnjo. Italijo, ki je bila prej gozdната dežela samo z divjnimi drevesi, so v prvem stoletju pr. n. št. zasadili z raznovrstnim sadnim drevjem tako, da je bila en sam sadni vrt, kakor nam poroča Varro. — Umetnost cepjenja, ki so se je naučili pri Grkih, so močno izpopolnili in jo prenesli čez Alpe v Francijo, Španijo in naše kraje.

S propadom rimske civilizacije in z zmago barbarstva je trpel tudi sadjarstvo. Gojiti so ga začeli v srednjem veku spet samostani. Šele kasneje je sadjarstvo prišlo iz samostanskih

rok tudi med navadne smrtnike.

Posebno je vzcvetelo sadjarstvo sredi 19. stoletja (pri nas še kasneje). Prednjačili so Francozi, ki so na prvem mestu še danes. Ti so do viška spopolnili umetnost poplemenitstva posameznih sort in ustvarjanja novih s cepjenjem. Cepljenje doseže najboljši uspeh, če se cepijo sorodne vrste druga nad drugo (jablana z jablano), redko pa uspe križanje različnih vrst (n. pr. hruške s kutno) ali različnih družin. Namen tega poplemenitstva je, da se razmnože razne kulture, ki se s sejanjem ne dajo tako množiti, da bi ohranile najboljšo sorto.

Po tem splošnem zgodovinskem pregledu naj podamo redovnike nekaterih vrst.

Jablana, ki raste kot divja lesnika tudi v divjem stanju ni prvotno rastla v Evropi, temveč so jo kot tako prinesli iz zapadne Azije v Malo Azijo, odkoder so jo Grki prenesli v svojo deželo in od njih so jo prevzeli Rimljani, ki so s cepljenjem vzgojili 600 sort jabolka.

Hruška izvira tudi iz zapadne Azije. Do današnje hruške je prišlo iz križanja orientalske hruške s srčkastimi listi in perzijske hruške, ki sta se potem križali z divjo drobnico, kakor jo poznamo mi še danes. Prvotna hruška je imela v sebi koščico in prav malo mesa. To vidimo še pri današnjih slabih sortah hrušk: če jo prerežemo, vidimo, da ima okrog jedra kot kamen trda zrna, ki so preostanek prvotne hruške. Čim plemenitejša je hruška, tem manj ima teh zrn in tem mehkejša in sočnejša je. Tudi hruška se da oplemenititi samo s cepljenjem. To se vidi iz tega, da zrastejo drevesa samo z manj vrednimi sadeži, ako se hruška sama zaseje.

Kutna izvira iz gozdov severne Perzije pri Kaspiškem morju. Od tam so jo prenesli na grške otoke in kasneje so jo Rimljani razširili po Evropi. Češnjo je prinesel rimski vojskovodja Lucullus iz mesta Kerasos ob južni obali Črnega morja. Ze v 120 letih je prodrla ta češnja do Vel. Britanije. Sliva in češplja sta otroka

zmernege pasu, razširila pa sta se tudi daleč proti severu. Obe sta iz orient, sliva od Kaspiškega morja, češplja pa s Kavkaza. Breskev in marelica sta doma v notranji Aziji, in sicer marelica v vzhodnem Turkestanu in južni Mandžuriji, breskev pa v srednji Kitajski.

Tudi oreh in kostanj sta našla pot do naših krajev iz Azije čez Makedonijo, Tesalijo in Grčijo.

Vinska trta ima svojo prvo domovino na Kavkazu, kjer divja trta posebno divje uspeva. Gojitev vinski trte so Armeni prenesli v 4. tisočletju pr. n. št. v Babilonijo, Sirijo in palestino. Feničani so seznanili z vinogradništvom Grke in ti Rimljane. Rimski cesar Probus (276—282) je dal zasaditi boljše trte tudi ob Renu in Moseli. Od tam se je razširilo vinogradništvo tudi v srednjo Nemčijo in Podonavje.

Pecivo z jabolki. Penasto vmešaj 20 dkg sladkorja z 2 rumenjaki ter počasi mešaj 1½ dl mlika in 25 dkg moke, presejane z zavrtkom pecivnega praška. Zamešaj 3 žlice ruma, sesekljane limonine lupine in trd beljakov sneg, stresl v pomazan tortni model in naloži po vrhu v tanke lističe zrezana kisl jabolka. Potresi s stolčnim sladkorjem in peči v vroči pečici.

Marmelada iz mešanega sadja. Ako imaš ob istem času dobro zrele hruške, breskve in češplje na razpolago, lahko vse olupiš ali samo očistiš. Češpljam in breskvam odvzami koščice, hruške pa razreži na krhličke. V pari zmeščaj sadje pretlačim stehtaj sok; za 1 kg soka skuhaj 80 dkg sladkorja, gostemu zamešaj mezo go ter kuhaj in nato shrani marmelado, kakor je povedano zgoraj.

Za kratek čas

Ona zdravniku: Povejte, prosim, ali bo ozdravel. Imam namreč štiri rožnate obleke v delu in šivilja me pravkar sprašuje, ali naj jih sešije.

Kakšna naj bo dnevna soba

Dnevna ali družinska soba je prostor, v katerem se zbira družina k jedi, delu in zabavi. V velikih stanovanjskih blokih po mestih in industrijskih krajih je taka bivalnica večkrat priključena kuhinji. Z zaveso sta ločena manjši kuhinjski od večjega sobnega prostora. V kmečkih hišah pa je ta prostor starodavna »hiša«.

kjer lahko podnevi počivamo, ponoči pa spimo.

Dnevna soba naj bo obrnjena na južno ali jugovzhodno stran, da ima čim več sonca in svetlobe. Oken ne zastirajmo s prevelikimi zavesami, puščajmo vanjo čim več zraka in sonca.

Družinska soba v kmečki hiši ima že ustaljeno pohištvo. V kotu javorjevo mizo, klopi ob zidu, omaro za posodo, ob oknu šivalni stroj. Luč naj visi na stropu, da razsvetljuje ves prostor. Stene naj bodo svetle,

lesenega stropa ne smemo prebeliti.

Največji okras tej sobi sta red in snaga. Po okenskih policah naj ne bodo razstavljeni časopisi, knjige, pisma itd. Ob peči in pod njo naj ne bo skladišče umazanih čevljev, obleke, verig in raznega orodja. Umazane plenicke naj najdejo svoj prostor na primernejšem kraju.

Pod naj bo ladjiski, ki ga redno ribamo. Ponekod imajo tudi po kmetih lepo navado, da ne prihajajo v hišo z umazanimi čevlji. Pred hišnim pragom ali v veži so pripravljene lesene cokle, v katerih opravljajo delo v hlevu in na dvorišču ter jih ob vходу v hišo odlože. Sobo za dnevno bivanje moramo enkrat letno prebeliti, vsak teden poribati, temeljito pospraviti pa vsak mesec.

Skrbeti moramo za redni dotok svežega zraka, zato značimo po vsaki jedi, po vsakem končanem delu. Poleti pa imejmo okna stalno odprta.

Sliko na steni, šopek cvetlic, lepa vezenja na mizi, nekaj okrasnih predmetov na primer nem prostoru napravi sobo prikupno in domačo.

Nasvet

Kako odpiramo konzervne kozarce? Konzervne oziroma patentne kozarce včasih težko odpremo, ker je gumijasti obroček tesno sprjet s steklenim robom kozarca. Najbolje je, da počasi vlečemo za razširjeni košček obročka, tako da pride nekaj zraka v kozarec, nakar pokrovček dvignemo. S silo, z nožem ali škarpjami, ne smemo odpirati, ker lahko poškodujemo brušeni stekleni rob ali obroček. Ako ne gre drugače, vtaknemo kozarec v toplo vodo, da se nekoliko ogreje, nakar obroček kmalu popusti.

pravljal, sploh ni bil izvršen? —

— S tem hočete reči, da je bila tista ženska živa, ko se je Jack vrnil? — vpraša Evica.

— Ne samo, da je bila živa, temveč mu je sledila celo do sem! —

— Sem. v Brown? —

— Toda ne kot njegova žena. Izdajala se je za njegovo sestro. —

— Kaj? Mary je bila torej njegova žena! — zakriči dekla.

— Toda, King, kako ste mogli to ugotoviti? — vpraša Rommy.

— Vem kdo jo je umoril. —

— Naj ste mi sami rekli, Bert, tisti dan, ko so prišle Maryne stvari, da je ona res Jackova sestra! —

— Zmotil sem se. Ugotovil sem le istovetnost pisave v spremnici in v pismu, ki ga je Jack prejel in ki ga je tako pretreslo.

— Toda če je bila prva žena umorjena ob Novem letu, zakaj se ni oglasila Jackova prava sestra? — vpraša Rommy.

— Ce jo je imel... — podvomil Evica.

— Imel jo je, ker ji je pisal. Hotel ji je pisati pisma, da bi se kril.

Ko je čitala dogodek v pismih, je tudi res prišla sem. Jack jo je pregovoril, da je molčala. —

— Da je prišla pod tujim imenom? —

— Mislim, da je bilo to njeno časnikarsko ime. Bila je Antoana Anders. Z izgovorom, da veruje v Jackovo nedolžnost, se je borila za njegovo oprostitev. Ali se spominjata? —

— Zato je tako jokala ob njegovem pogrebu! — reče Evica. — Toda čemu je prišla prva žena za Jackom, čemu se je izdajala za sestro in čemu je Jack to dopustil? —

— Tudi jaz sem se vprašal tako. Jack je pobegnil približno pred štirimi leti, ko se je z Margo sprl zaradi hišice. Prišel je v New York gotovo zelo nesrečen. Oba vesta za njegov ponos in občutljivost. Hotel je biti neodvisen. Zato se ni hotel Margi

ukloniti, ni ji pisal. Prepričan je bil, da je življenje zanj končano. Tedaj je našel na tisto žensko. Vsi smo jo videli. Bila je ženska, ki zapele moškega s strlim srcem že prvi hip. Iz neke trme se je Jack oženil z njo. Jack je bil miren, pošten, resen, ona pa tip ponočnih lepotic. Lahko si predstavljata, da ga je kmalu pritrjala v obup. Čeprav Jack gotovo ni bil surov, je vendarle prišel tako daleč, da je že mislil, da bi jo umoril. Prišel je resno razmišljati o tem in celo napisal ona tri pisma. Ravno ta pisma so dokaz, da je bil že tako izčrpan, da ni več vedel, kaj dela. —

— Toda, saj bi se bil lahko ločil — reče Evica.

— Prepričan sem, da bi bil to storil, če bi bil mogel. Toda Mary je bila požrešna pijavka. Sicer ne vem, kako je bilo v resnici, toda prisegel bi, da je odklonila ločitev; da je Jack zato sklenil, da jo ubije; da je ona izvedela za njegov namen in pobegnila; in pozneje obvestila Jacka, da je dosegla ločitev.

Kakor hitro je Jack mislil, da je prost, je v svoji sreči pozabil na zdravniško knjigo in na ona tri pisma. Pohitel je sem v Brown k Margi in se oženil. Ali se spominjate, Evica, onega jutra, ko je prejel pismo od domnevne sestre? Jack ga je prečital in je bil strašno vznemirljen. Oba sva opazila. Pozneje je povedal Margi, da je sestra sporočila, da pride na obisk. Toda zakaj se ni upal, zakaj je molčal ves čas, celo po njeni smrti? Samo en vzrok je moral biti. Mary je imela v rokah neko **strahovito** sredstvo, s katerim je gospodarila Jacku.

še vlažnem madežu se z vodo mnogo doseže.

Če se nam polije barva, črnilo ali mast, si pomagajmo prvi trenutek s pivnikom. Ne smemo pa nikdar vzeti cunje ter drgniti z njo po madežu. Z drgnjenjem škoda samo povečamo.

Perilo, ki se je zaradi nepravilnega likanja osmodilo in ima rumene lise, je treba vtakniti v mrzlo vodo, rumene lise potresti s soljo in dati perilo na sonce. Lise takoj izginejo. Pri snaženju z bencinom mo-

ramo podložiti pod mesto, katero snazimo, razne snovi, ki naj vsrkajo bencin. Take snovi so n. pr. gline, kreda, plivnik itd. Sicer je bencin v gospodinjstvu za snaženje madežev nevarno sredstvo, ker se zelo rad vžge. Dobro sredstvo za odstranjevanje madežev je zmes bencola (pozor — vdihovati se ne sme!), alkohola in salmijakovega cveta v razmerju 2:1:1. Ta mešanica je sicer tudi gorljiva, vendar manj hlapna in zato tudi manj nevarno kakor bencin.

Odstranjevanje madežev